

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5843,Konferencja-naukowa-Amnestie-drogi-do-zaglady-czy-legalizacji-Warszawa-26-listop.html>
27.03.2026, 05:15

Konferencja naukowa „Amnestie – drogi do zagłady czy »legalizacji«?” – Warszawa, 26 listopada 2010

26.11.2010

26 listopada 2010 r. w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” im. Janusza Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie odbyła się konferencja naukowa „Amnestie – drogi do zagłady czy legalizacji?”, przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie. Sesja zorganizowana została w ramach centralnego projektu naukowo-badawczego „Aparat represji w walce z podziemiem politycznym i zbrojnym”. Poświęcona była lokalnym (w tym i kresowym) oraz ogólnopolskim akcjom amnestyjnym i ich konsekwencjom dla organizacji niepodległościowych. Historycy opowiadali m.in., w jaki sposób komunistyczna władza wykorzystywała amnestie do zwalczania podziemia niepodległościowego w latach 1945–1956.

Referenci byli zgodni co do tego, że dla władz Polski Ludowej słowo amnestia miało znaczenie inne niż powszechnie przyjęte. W ramach tzw. amnestii wprowadzono bowiem działania operacyjne zmierzające do likwidacji podziemia niepodległościowego poprzez werbunek przez UB lub fizyczne unicestwienie (zabójstwo) jego członków, a także dezintegrowanie podziemnych struktur. Metody stosowane przez aparat terroru w Polsce Ludowej były kopią sowieckich.

Plonem sesji będą materiały pokonferencyjne, opublikowane przez wydawnictwo IPN.

PROGRAM

- 10.00 Otwarcie konferencji: dr Tomasz Łabuszewski

REFERATY

- 10.00 – 10.20 *Wykorzystanie amnestii przez sowieckie NKWD w walce z polskim podziemiem niepodległościowym na Wileńszczyźnie i porównanie z amnestiami na terenach Polski ludowej* – dr hab. Piotr Niwiński (Uniwersytet Gdański)
- 10.20 – 10.40 *Litewska partyzantka niepodległościowa wobec amnestii sowieckich w latach 1945-1946* – dr Arunas Bubnys (Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras / Centrum Badania Eksterminacji i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy – Wilno)
- 10.40 – 11.00 *Techniczne aspekty wykorzystania amnestii przez sowiecki aparat represji w walce z ukraińskim podziemiem zbrojnym* – dr Zbigniew Palski (Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej)
- 11.00 – 11.20 *Problemy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przygotowaniu i realizacji amnestii 1945 i 1947 r.* – Przemysław Gasztold-Seń (BEP IPN)
- 11.20 – 11.40 *Deklaracja pułkownika Jana Mazurkiewicza „Radosława” i amnestia 1945 r.* – dr Tomasz Łabuszewski (OBEP Warszawa)
- 11.40 – 12.00 *Amnestia jako środek walki aparatu bezpieczeństwa z podziemiem niepodległościowym na przykładzie Lubelszczyzny* – Justyna Dudek (OBEP Lublin)
- 12.00 – 12.20 *Amnestia sierpniowa 1945 r. jako środek w walce z podziemiem niepodległościowym w województwie pomorskim* – dr Alicja Paczoska-Hauke (IPN Delegatura w Bydgoszczy)

- 12.20 – 12.50 Dyskusja

12.50 – 13.20 Przerwa

- 13.20 – 13.40 *Amnestie z lat 1945, 1947, 1952 i 1956 realizowane w więziennictwie (na podstawie akt więzienia w Białymstoku)* – Marcin Zwolski (OBEP Białystok)
- 13.40 – 14.00 *„Ujawnienie nie mniej ryzykowne, jak i nie ujawnienie”. Żołnierze niepodległościowego podziemia wobec komunistycznych amnestii – przykład Małopolski* – dr Maciej Korkuć (OBEP Kraków)
- 14.00 – 14.20 *Losy działaczy podziemia z Rzeszowszczyzny, którzy skorzystali z amnestii. Wybrane przykłady postaw* – Mirosław Surdej (OBEP Rzeszów)
- 14.20 – 14.40 *Amnestia w 1947 r. na Białostocczyźnie jako próba „rozbrojenia terenu”* – Piotr Łapiński (OBEP Białystok)
- 14.40 – 15.00 *Ujawnienie oddziału „Dzielnego/Kościuszki” jako przykład amnestii lokalnej w Wielkopolsce (jesień 1946 r.)* – dr Agnieszka Łuczak (IPN Poznań)
- 15.00 – 15.20 *„Dzikie” amnestie na przykładzie Związku Zbrojnej Konspiracji – inspiracje i konsekwencje* – Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki (OBEP Kielce)
- 15.20 – 15.40 *Amnestie lokalne (tzw. dzikie) na przykładzie powiatu ostrołęckiego w 1946* – Kazimierz Krajewski (OBEP Warszawa)
- 15.40 – 16.00 Dyskusja

16.00 Obiad i zakończenie konferencji

Koordynator konferencji: Wojciech Muszyński (OBEP Warszawa)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Wystąpienie dr. hab. Piotra Niwińskiego (Uniwersytet Gdański)

Dr Arunas Bubnys (Centrum Badania Eksterminacji i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy - Wilno)